

ХРИСТІЯНСЬКА КОНЦЕПЦІЯ ВЛАДИ І ДЕРЖАВИ

Постановка проблеми. Полягає у вивченні процесу християнської концепції влади і держави, що дозволяють глибше зрозуміти їх соціальну природу особливості й риси, дають можливість проаналізувати причини й умови їх виникнення і розвитку, а також визначити властивості їх функцій та основні напрями діяльності.

Мета дослідження: Аналіз суспільно-політичних відносини, що виникають у процесі функціонування церкви в суспільстві, її відносинах з інститутами громадянського суспільства.

Вплив релігійних вчень на суспільне життя завжди був об'єктом прискіпливого дослідження представників різних наук: філософії, соціології, історії, державного управління, політології тощо. Етнологічні, лінгвістичні та археологічні дослідження підтверджують наявність релігійних уявлень у первісних племен. Таким чином, релігія ще з найдавніших часів була важливим чинником формування світосприйняття людини. Наша держава із проголошенням незалежності взяла курс на побудову демократичних інститутів та створення правової держави. Процес соціально-політичних та економічних перетворень продовжується, впливаючи як на все суспільство, так і на системи відносин у різних сферах його життєдіяльності, зокрема релігійну [4, с.5]. Україна протягом історії не була і не є моноетнічною державою. Але визначальний вплив на формування й утвердження її утворення на українських землях поглядів на державу, суспільство, відносини людини з різними соціальними інститутами здійснювала християнська церква. Тому найбільшої уваги заслуговує дослідження концепції саме християнських теологів з відповідним звертанням до їх витоків і впливів з боку античної філософії. У системі інститутів громадянського суспільства церква займає надзвичайно важливе місце. Будучи елементом громадянського суспільства, використовуючи методи переконання й емоційного впливу, церква впливає на людей, на їхні долі, а також на політичне життя держави в цілому. Саме вона дуже часто є форматором політичної свідомості громадян. При цьому її не можна віднести ні до економічних, ні до соціальних, ні до політичних асоціацій, ні до локальних або секторальних, ні навіть до суто соціокультурних організацій, хоча вона тією чи іншою мірою включає їх у сферу своїх інтересів, взаємодіє з ними, та впливає на них. Людина як суспільна істота може виявити себе у відносинах з іншими, а суспільство не може існувати поза діяльністю своїх індивідумів. Ця діяльність не суперечить відносинам з Богом. Навпаки, первісна людина тісно пов'язана зі своїми богами, і ця єдність тільки зміцнює суспільні зв'язки [6, с. 83]. Тобто, релігія – це сфера соціального життя людини. Її священні об'єкти виступають як символ суспільної єдності [5, с. 20-21]. Як свідчить історія, рівень впливу церкви на людей був і залишається значним в порівнянні із іншими громадянськими інститутами. У той же час відносини церкви з державою залишаються складними та припускають можливість незалежності церкви і функціонування її як структури, підлеглої державі або фактично включеної в державний механізм, не кажучи вже про те, що в минулому церква могла мати статус держави. Проблема залежності або незалежності церкви від держави є центральною у відносинах між ними. Її вирішення у свою чергу визначається практичним вирішенням питання «церква і політика». Відповідно до своїх світоглядних установок і основної мети, церква, в принципі, повинна залишатися поза політикою. Однак політика (найчастіше в особі держави) постійно здійснює свій тиск на церкву. У свою чергу церква нерідко прагне впливати на політичне життя і має для цього власні, недоступні для держави можливості [7, с.4]. Питання поділу влади та сфери впливу між двома такими великими структурами як держава та церква відображається в теорії Д. Сміта. Теорія взаємовідносин між державою та церквою Д. Сміта базується на концепції автоматизації та постійної, хоч і не безповоротної, секуляризації політики, що включає відокремлення політичної системи від релігії. Таке відмежування впирається на той факт, що політична влада не черпає своєї легітимності від релігії і скасовує всі структури і символи, що поєднували їх. [1, с.132]. Теократичний характер законодавства багатьох країн також підтверджує, що взаємини між людьми часто складаються під вирішальним впливом релігії і характеризує її як джерело норм, правил і організуючий фактор суспільства [1, с. 209]. Релігія постає необхідною складовою суспільного життя і виступає як чинник становлення соціальних відносин. Тобто релігію можна розглядати з позиції функцій, які вона виконує в суспільстві. Релігія виступає джерелом єдності тих чи інших соціальних спільнот. Вона одночасно протиставляє ці спільноти іншим спільнотам, що сформувалися на базі іншого врівчнення. Таке протистояння є джерелом конфлікту, наприклад, протистояння між християнами і мусульманами, з католиками і православними тощо. Конфлікт з чужими організаціями сприяє внутрішній інтеграції в групі, створює почуття єдності [5, с. 62]. Християнське вчення реалізується в певному стилі життя християнина, його ставленні до себе, інших людей, народів, до живих створінь, до природи в цілому. Специфікою його є те, що вона – не лише система теоретичних принципів, а й певний спосіб життя та те, що всі моральні вимоги мають своєю основою рятівні дії (спасіння) Бога і можуть бути зрозумілі лише в контексті спасіння. Усі прояви християнської моралі беруть початок у християнській релігії, теології і невіддільні від неї. Вона ввібрала досвід тисячоліть, але докорінно проревізувала взаємини людини і Бога, людини і людини, людини і держави, поставивши їх наріжним каменем любов як вищий суспільний ідеал. Це є той вищий ступінь досконалості, до якого має прагнути держава і суспільство в Україні. Здійснюючи узагальнення хотілося б відмітити, що саме релігія збагачує стосунки особи із самою собою та її Богом, а також з навколишнім світом і суспільством, у якому вона живе. Україна проголосила своїми основними державотворчими принципами забезпечення за кожним громадянином права на свободу світогляду і віросповідання, взявши на себе зобов'язання сприяти здійсненню цього права, а також охороняти та захищати зазначені свободи. Маючи за мету проведення такої державно-церковної політики, яка б базувалася винятково на ідеології миру, зміцненні національної єдності та захисті національних інтересів, необхідно постійно вдосконалювати правову базу взаємин держави та церкви.

Література

1. Боцюрків Б. Теоретико-методологічні аспекти компаративного АНАЛІЗУ СТОСУНКІВ між церквою та державою в Україні / Б. Боцюрків // КОЛЕГІЯ. - 1994. - № 3 - 4. - С. 126 - 147.
2. Гончарук-Чолач Т.В., Джугла Н.В. Політична соціологія: навчальний посібник / За ред. Гончарук-Чолач Т.В. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр «Економічна думка ТНЕУ», 2018. – 250 с.
3. Зіммель Г. Релігійний елемент у відносинах між людьми / Г. Зіммель // Релігія і суспільство: Хрестоматія по соціології релігії / упоряд. : В. І. Гараджа, Е. Д. Руткевич. - М.: Аспект Пресс, 1996. - С. 209-226
4. Опанасюк В.В. Законодавство України про релігію и церкву: Навчально-методичний посібник / В.В. Опанасюк. - Суми: Вид-во СумДУ, 2008. - 107 с

5. Панченко Т. В. Ціннісні основи доктрини субсидіарності в Європейській суспільно-політичній думці / Т. В. Панченко // Вісник Харківського нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна: Зб. наук. пр. - Х.: [Б.в.], 2010. - № 889. - С. 41-45.
6. Тойнбі А. Дж. Дослідження історії / А. Дж. Тойнбі. - Т. П. ; пер з англ. В. Митрофанова, П. Тарашула - К.: Основи, 1995. - 406 с.
7. Чікіта І.В. Церква і громадське суспільство - історична роль і сучасність [Електронний ресурс] / І.В. Чікіта. - // Вісник СевНТУ. - Севастополь: Вид-во СевНТУ, 2004. - Вип. 62: Політологія. - С.36-41- Режим доступу: <http://sevntu.com.ua/jspui/handle/123456789/1862>